

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Negyed évre 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára: 15 krajczár.

Előfizetni csupán a kiadóhivatalnál lehet
B.-Gyarmaton.

Előfizetési pénzek, reklamációk és hi-
detések a kiadóhoz intézendők.

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HÍRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

A lap szellemi részére s a nyiltatásra
vonatkozó minden közlemények a szer-
kesztőhöz küldendők.

Hirdetések díja: öt hasábon petítáer
6 kr. — Nagyobb és többzárú hírde-
tések jutányosan eszközöltetnek.

Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr.

Nyiltatás garmond sora 20 kr.

Előfizetési felhívás

„Nógrádi Lapok“

1884-ik évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Evnegyedre 1 „ 50 kr.
Egy hónapra — „ 50 kr.

Az előfizetési pénzek egyedül a kiadóhoz csi-
mezve, — legközvetlenebb postautalvánnyal —
a nyomtatandó példányok s pontos szétküldés tekintetéből, mielőbb beküldendők.

Kék László,

kiadó s laptulajdonos.

Horváth Danó,

fől. szerk.

Elmélkedések

a birtok maximum, minimum és az agrár-kérdés fölött.

Kérem a szives olvasót, hogy ne riadjon
vissza ezen cikknek száraz címétől, hanem
olvassa végig; mert az hazánk életkérdését
tárgyalja.

Csaknem nemzetgazdasági dogmává vált
azon téves nézet, hogy a földbirtok határ-
talan földarabolása az emberiségre nézve hasz-
nos, és a szabadelvűség követelménye: pe-
dig ennek éppen az ellenkezője igaz; mert
ha a hitbizományok alapítása minden korlát
nélkül megengedtetnék, és a volt urbéri bir-
tok eldarabolását, a külteleknek a belsőség-
től való elszakítását megengedő 1871. LIII.
55. § a fentartatik: utódaink rohamos lépő-
sekkel közelednének Irland sora felé, hol a
földbirtok kevés kezekben van összpontosítva,
a nép milliói pedig birtoktalan proletárokká
váltak, és a birtokos osztálynak halálos el-

lenségei, az állam biztonságát pedig örökre
veszélyeztetik.

Nagy kiterjedésű államokban, a melyek
közbe hazánk is tartozik; nemcsak nem ve-
szélyesek, de sőt hasznosak is a nagy ura-
dalnak, sőt azoknak hitbizományokká alakí-
tása is megengedhető; ugy azonban, ha azok
a közép, főleg pedig a birtokos néposztályt
meg nem semmisítik. Csak nagy és állandó-
ságnak örvendő uradalmaiban lehet nagy-
ban gazdálkodni, állattenyésztést üzni, s mind-
azt létre hozni, a mi az iparnak és kereske-
delemnek bő anyagot szolgáltat. A nagy
birtokok adnak munkát s alkalmazást a bir-
toktalan népnek, a gazdasági osztálynak: s
igy a birtokos érdekeiben van, hogy ily uradal-
mak keletkezzenek, és a gazdasági tudomány
ujabb vívmányai szerint kezeltesse. Ha a
hazának bőségnek örvendő gazdag osztályai
vannak, a kiknek fölöslegük van, melyből
az irodalmat, szépművészeteket s a hazai in-
tézményeket megápolhatják, és ezzel a szel-
lemi kincsek tulajdonosainak keresetét nyuj-
tanak: annak csak örvendeni lehet. Olyan ez
az osztály, mint a gyömrő, mely minden jót
fölemészti, de azután az tartja föl a munkás
tagokat.

De nem minden hitbizomány hasznos a
hazára nézve. Az ingatlan földbirtokból ala-
kitott seniorátusokat föltétlenül el kell tör-
tölteni, és a tulajdonos nemzetségeket arra kö-
telezni, hogy a javakat záros határidő alatt
adják el, és azután az eladási ár képezze a
seniorális hitbizományokat; mert a seniorá-
tusok kárára vannak az államnak, miután
utját állják a haladásnak. A senior öreg
ember, kinek a javadalom csak személyéhez

van kötve, s így nincs érdekében, hogy az
uradalomban költséges újítások hajtassanak
végre, bármint hasznos igérjenek is a jövőben.
Példa erre a Nógrád és Hont vármegyében
fekvő nagy kiterjedésű divényi seniorális
uradalom, mely a gróf Zichy nemzetség tu-
lajdona, s amelyben csak néhány év óta hasz-
nálnak vasséket. A mostani képzett gazda-
tisztsegen nem mulnák az uradalom fölvi-
rágzása. Ez az uradalom ez idő szerint a ba-
lassa-gyarmati Zichy vendégfogadót kitataroz-
tatta, de csak akkor, midőn annak további
használata közbiztonsági tekintetből hatósá-
gilag betiltatott. Erre is el lehet mondani,
hogy adtál uram esőt, de nincs köszönet
benne; mert egypár emberéletre elrutitotta
a várost. Ezen uradalom több százezernyi
alapítványi tőkével rendelkezik, mely az ur-
béri kárpótlásból és szülődezsma váltságéből
gyűlt össze. Ha az uradalom a buzapiacson
fekvő s az uradalmi telekkel határos egy pár
rongyos házat megvett, s ezzel a nagy kiter-
jedésű telket kikerekítette, a főutcza díszét
képező téren a mai izlésnek megfelelő eme-
letes házat, a gabonapiacson pedig a szállás
szükségben szenvedő hivatalnokok, katona-
tisztok, s más uri osztálybeliek számára bér-
házakat építtetett volna: minden ép eszű em-
ber számításra szerint, a befektetendő tőkének
legalább is kétszeres kamatját biztosíthatta
volna magának. B.-Gyarmaton nincs tánca-
terem, főleg pedig olyan, melyet egyuttal
színházzá is lehessen alakítani; nincs tisztes
sörmények; sőtval nincs semmi közhely
a hová a miveltségek munkája végez-
tével szórakozás végett menekülhetne.
Mind ezt a vendégfogadó több holdnyi tel-

TÁRCZA.

A hitetlen nővérek.

— Elbeszélés. —

A „Nógrádi Lapok“ számára írta:

Brankovics György.

(Folytatás)

Filome felénk fordítá fejét, a halvány leány-
arcából két nagy, fátyolosított szem nézett reánk, s
tomp hangján csak annyit mondott:

— A hely mit sem változtat meg. — Azután is
még mellőre hanyatlott feje.

Filome szép lehetett volna, ha lelke békésen
nem lett volna. De mért nem szárnyalhatott lelke
szabadon, itt a helyen, a hol a szellemi élet semmi
és senki által sem korlátoztatik?

Kisérőnőm elzavarta titkos gondolatimat s Filo-
mére utalva megjegyző:

— Épen ez ifja rokonunk miatt adjuk el birtokunkat; a szegény gyermek lelke beteg.

Részemről nem tudtam egyhamar feleletet találni
s Klári kisasszony nem is volt kíváncsi arra; biztos
léptekkel haladt a felfelé kigyózó keskeny úton, a
mely a szőlőkhöz vezetett. A szőlők alján egy oszlo-
pon valami szent képet pillantott meg.

— Szegény kupások, — mondám, épen ott
állították fel magoknak a vigasztaló s türelemre intő képet, a hol vérverőj-
tőkes munkájukat végézik.

Klári sötét szemei vizsgálódva függtek rajtam.

— A nép, — válaszolt, csodálatosan fogékony
a költészert iránt! Nem látja, mily iszéletlenek a szent
képek alakjai, a magasztosat nem kívánja, a saját
szűk eszményi körében teliszög magának.

— Soha sem tartozott kisasszony valamely
vallásfelekezethez?

E kérdésemre hosszú hallgatás után, némi arcz-
fintorítás kíséretében, csak közvetett választ nyertem:

— Anyánk római katolikus volt, — sziszegte
fogai közül Klári — s korán elhunyt.

Társalgásunkat s a birtok megtekintését egy
gyermek sírás zavarta meg, a ki kérve kérte a „jó
kisasszonyt“, jöjjen és menjen meg beteg édes anyját.

— A szegény asszony, a szomszéd falu libapász-
torója, — magyarázta Klári — s meg fog halni.
Foglaljon kérem a padon helyet, vagy pedig sőtáljon
néhány perozig egyedül, rögtön visszatérek, csak fáj-
dalmaim onyhittem egy kis idő házi szereimmel.

Mélázva tekintettem a két alak után, s először
öbredittem kereszttyón létemnek benső tudá-
tára. Soha sem gondolkoztam komolyan amaz örvény
felett, a mely a hívót a hitetlentől elválasztja; most
szemeim előtt tátongott. A hitetlenséget nem
tudtam a műveltséggel összeegyeztet-
ni. Nem tartozom azok közé, kik lelki üdvösségükért
folyton imáznak és bójtálnak; — Klári kisasszony-
nyal szemben azonban, magam körül láttam ama
számtalan milliókat, kik a fészület előtt ve-
lom együtt meghajlítják a fejüket s nem
éreztem annyi erőt magamban, mint a mennyivöl e
gyöngye nők birtak, s még sem birtam keznyit dobni
a szomszék közé.

Gondolatokba merültem ott hagytam a padot, s
tova indultam. Nem sokára Filome mellett állottam.

Ránéztem a tisztában valék lelki állapotával. Az
igaz szívnek szüksége van a hitre, és
Filome vágyó lelkét csak bölcsészeti
szórázálbasogatással s örült istenta-
gadással találták.

Ezem ágában sem volt a lelki orvos szerepét
játszani, de nem mindennapi dolgok mindig isgatólag
hatottak reám.

— Egykor azt ballotta Filome kisasszony, —
mondám egy szűz törzsre helyezkedve, — a ki nem
munkálkodik: az senkit sem szeret. — Ön oly ifju,
szép, önnek okvetlenül kell valakit szeretnie.

A leányka tagadólág rásta fejét.

— Nagyon, nagyon szeretnék valamit szeretni,
de nincs mit. — És szomorú szemekének vágyó tekin-
tete lement a Vágon tül heggyeken függött.

— Nincsenek szülei, — nincs anyja? kérde-
zém. — Bűnök tartottam volna, a gyermeki buro-
kon kívül, ifju lelkének egyéb burjait megérinteni.

— Anyám, az, van! — válaszolt.

— S miért nincs körében?

— Itt van!

— Hogyan? A Lengedy nővérek egyike?

— Igen, egyik közülük.

— Melyik?

— Nem tudom.

— Nem tudja?

— Nem!

— Lehetetlen, az anyai szeretet elárulja magát.

— Én csak egy paránya vagyok ama szellemi
életnek, a melynek az összes emberek s állatok egy-
iránt tagjai. Nőndim egyiránt szeretik az összes lelke-
ket, s a szeretet, azt mondják, legyőző a föld sötét
hatalmait s követelményeit.

(Folyt. köv.)

kön létre lehetett volna hozni; annak nagy részét diszkreditáló lehetett volna alakítani; a főutcán a földszint dusan jövedelmező boltoknak, kávéháznak lehetett volna berendezni; szóval úgy a helybeli, valamint a vidéki és utazó közönséget a kényelmes fogadóba lehetett volna beédesgetni. A nagy teremben jótékony czélokra hangversenyeket, színelőadásokat, tánczvigalmakat lehetett volna rendezni, s ennek jövedelmeiből közintézeinket fenntartani, miután a város, mint volt urbéri község csakély közjövdelemmel rendelkezik. Mint ezzel az uradalomnak nagy és állandó jövedelmet lehetett volna biztosítani.

Mind ezen szép reményeink eltűntek. A senior öreg ember, a ki ez uradalmat haszonbérbe adta, és csak a jelennek él, a jövővel nem törődik. Az uradalmat haszonbérben tartó gróf urnak sem állott érdekében a költséges építkezés, mely őt a folyó jövedelmektől az építkezés idejére megfosztotta volna; de különben is az ily ujtás csak a nemzetség többségének beleegyezésével sok vajudással történhetett volna meg: tehát darabonként kifoltozták a roskadozó tetőt a putriszerű alacsony falak fölött, a nélkül, hogy azokat csak egy téglányira is fölemelték volna. És most ott áll a város diszterén a haladó század gunyára az izléstelen törpe épület, és várja a seniorátusok eltörlését, hogy azután egy számító vállalkozó palotává alakíthassa.

A korona kellő ellenőrzése mellett tehát a másnemű hitbizományok a hazai gazdaszatra, iparra és kereskedelemre nézve hasznosabb: de az állam érdekében még is kívánatos, hogy hitbizományokat csak azok alapíthassanak, a kik a hitbizományoson kívül a többi gyermekek sorsát is kellőkép biztosították; sőt szükség van oly törvényes intézkedésre is, hogy minden következő hitbizományos testvéreit s illetve azok leszármazottjait, a hitbizomány jövedelméhez képest fölneveltetni s a pályára lépés kiadásait földözni köteles legyen; hogy ily módon, ha vagyont nem öröklöttek is, de módjukban legyen magukat valyamely hasznos életpályára kiképezni; mert a fényes nevű, de vagyontalan és képzetlen proletárok a legveszélyesebbek a társadalomra nézve. A hazára nézve legűdvösebbek volnának az oly hitbizományok, melyek jövedelmei az alapítók mindkét nembeli sarjadékai s rokonsága czél-szerű neveltetésére, és az életbe kilépésök alkalmával bizonyos, a szükségnek megfelelő összeggel leendő ellátására fordíthatnának. Az ily alapítók a haza hálájára volnának érdemesek; mert a haza legfőbb kincse a polgárok képzettsége.

A mi a közép birtokos osztályt illeti, ez 1848. előtt joggal nevezte magát a haza fenntartójának s a nemzet vezetőjének. A politikai nemzetet kizárólag a nemesség képezvén, miután a főnemesség — tisztelet a kivételeknek, — az állam nyelvét sem bírta: a megyék közgyűlésein, valamint az országgyűlésen a tért a középosztály foglalta el. A polgárság nem jöhetett számításba; mert valamennyi királyi város csak egy szavazattal bírt az országgyűlésen, s a polgároknak sem volt politikai joga.

Napjainkban a középosztály pusztulásnak indult; mert az 1848-ki törvények felszabadítván az urbéreseket, ozzel elmúltak azon boldog idők, midőn a jobbágy és zsellér bedolgozta az uraság földjét szőlőjét, sőt az urbériségből még dézamát is adott; a közterheket a nép viselte; és a honvédelem is a nép kötelessége volt. Az uri osztálynak nem volt egyéb teendője, mint élvezni, vadászni s kár-

tyázni. Kivételt képeztek azon igazi nemcsok, a kik magokat kellőkép kiképezvén, pénzükkel a idejüket a közügyeknek szentelték, és a kiknek száma, legyen hála a magyarok letenének, legio volt minden időben. 1848. óta csak azon családok tartották fel magukat, a melyek tagjai munkához fogtak, és megértették azon nagy igazságot, hogy a ki a gazdaszatat, ipar és kereskedelem terén, vagy más, az államra nézve hasznos életpályán nem tényező: annak nincs létjogosultsága.

A mai kornak hazánkban nem lehet más jelszava, mint: „hazai ipar, jójjön el a te országod;“ mert csak is a hazai ipar fog bennünket megmenteni azon sok milliónyi áldozattól, melyet a külföldi iparcikkekkért kiadunk; és a hazai ipar nyitja meg majd azon csatornákat kelet felől, a melyeken a hazai iparcikkekkért a hazába fog folyni az iparos osztály szorgalmának a jutalma. Hanem hát a mi középosztályunk még most is megsejratja az oly családtagot, a a ki történetesen iparos pályára szánta magát; pedig a kormány a polgári és ipariskolák mellé állami iparműhelyeket készűl állítani, a melyekben az iparos pályára készűlő ifjuság már az iskolai tanfolyam alatt gyakorlatilag is ki fog képeztetni, hogy a hazánk derék és mindenizében magyar iparososztálya legyen. Ez az osztály lesz azután az a közép osztály, mely a gazdaszatat nyers termékét hasznos iparcikkekké alakítja, hogy a kereskedőnek legyen mit elárusítani úgy a hazában, valamint a hazán kívül. Ime megmutattam a középosztály fiainak az utat, a mely jólétre s boldogságra vezet.

BODNÁR ISTVÁN.

(Folytatása következik.)

Miniszteri intézmények a papi illetmények ügyében.

A N. L. 35. számában a b.-berinkei plébános ur négyrendbeli miniszteri intézményt küszűl, és pedig kettőt 1878-ból, egyet 1880-ból és egyet 1881. évből (újabb kettőt már nem talál) annak bizonyítására, hogy a vallás és közoktatási m. kir. miniszter a canonica visitációt oly jogügyletnek tekinti, melynek alapján a jogelőd jogai és kötelezettségei a jogutódra is áthárulnak, s a hol az egyházi illetmények kiszolgáltatásának alapját az urbéri birtok képezi, ott a kötelezettség nem személyes, hanem birtokkal járó, s így ezt az urbéri birtok bármely rangú és vallásn tulajdonosa nem saját illető papjának, hanem az egyházlátogatási okmány birtokosának tartozik teljesíteni.

Nem vonom kétségbe a küszűlt miniszteri intézmények hitelességét, hanem bátor vagyok megjegyezni, hogy hasonló hitelességű miniszteri intézményeket én is szerettem, s ezekkel a plébános ur gyűjteményének teljessé tételére ez uton szolgálók.

Először küszűlöm B. Eötvös boldog emlékezetű kultusz miniszter intézményét, mely 1869. évi 21072. sz. a. kijelenti, hogy az 1790. 26. t. cz. valamint az 1824. april hó 27. én 10265 sz. a. kelt helytartó tanácsi intézmény értelmében a róm. kath. lelkészek illetményeit evang. vallású hívek fizetni nem tartoznak.

Ezen miniszter idejében tartózkodtak is a plébános urak ilyen követelésekkel fellépni, tudván, hogy itt hiába kereskednek.

Trefort miniszteriumában azonban eleinte csak ugyan sikerűlt zavart csinálni, s nem teljes tanácsból olyan intézmények láttak napvilágot, melyek magokat a miniszterium tanácsának tagjait is csudálkozás-sal töltötték el, s a miniszterelnök közbelépését tetők szükségessé. Ilyenek a b.-berinkei plébános ur által küszűlték.

Ezek ellenében idézhetők ugyanazon miniszteriumnak következő intézményei.

A dunáninneni ág. h. egyházközséglet superintendensének panaszára a vallás és közoktatási m. kir. miniszterium 1890. évi márczius hó 10. én 2311. sz. a. következőleg válaszolt. Folyó évi január hó 21. kén 68. sz. kelt felterjesztése folytán, a melyben intézkedést kér tétetni, azon visszaélések meggátlása ellen, miszerint ág. h. hívek róm. katolikuskoktól vásárolt fekvő birtokaitól politikai uton ágybér és ehhez ha-

sonló egyházi illetékeknek róm. kath. lelkészek és kántoraitok részére való fizetésre köteleztetnek, felhívom nagyságodat, sziveskedjék az ily specialis eseteket hozzám intézkedés végett felterjesztetni. Megjegyzem egyébiránt, hogy miután ily esetekre az 1790. 26. t. cz. felremagyarázhatlan határozatokat tartalmaz a irányadóni szolgál és szolgált es előtt is, újabb általános intézkedéstételre szükség egyáltalán nincs, és pedig annál kevésbbé, minthogy a hivatolt törvény mindenkor olykép alkalmaztatott az egyes felmerűlt esetekben, mint az nagyságod érintett felterjesztésében kívántatik.

Veres Gáspártól és Mikszáth Gyula gyámoltjától ebeczki ág. h. ev birtokosoktól a szklabonyai r. kath. plébános részére küvetelt és Nógrádmegye közgei által megittt ágybér ügyében a vallás és közoktatási m. kir. miniszter 1882. évi aug. hó 1-én 24014. sz. intézményében arról értesíti a megyei közigazgatási bizottságot, hogy a „a jelen ügyben a rendes bíróság veendő igénybe.“

Kilian Armin alsó-bodonyi lakosnak az ottani evang. lelkész részére járó szolgálmányok teljesítése végett emelt panaszos ügyében, melyben a nógrádi járás szolgabiraja és a megye alispánja Kiliant a szóban forgó szolgálmányok teljesítésére kötelezte, a vallás és közoktatási m. kir. miniszter 1883. december 21-én 41080 sz. intézményével nevezett felmentette a következő indokolással: „mert a hivány tartalma szerint a szóban forgó szolgálmányok teljesítőként a hívek neveztetnek meg, s az ugyanazon hivány szövegében előforduló „gazdák és zsellérek“ megnevezés a szöveg logikai értelménél fogva csakis evang. vallást gazdák és zsellérekre vonatkozhatik, mint a kik nevében a hivány történt, ellenben a hivány ki nem állított. Kilian kath. vallású, reá a hivány kötelezettsegről az egyházlátogatási okmányban nem hívekről, hanem általában úgy, mint a szolgabíró határozatban mondatik csak gazdákról lenne szó, még ez esetben sem lett volna panaszolt marasztalandó, mert a gazdák elnevezése alatt az esetben is csak evang. és nem más vallásnak is értetnek, annyival inkább, mert az evang. egyház által beszűlűlt összeírásnak más, mint az ő híveire kötelező hatása nem lehet, mert a mi az 1790. 26. t. cikkben az evangélikusokra vonatkozólag áll, annak ellenkezőjének a más vallásukra nézve állnia kell.“

Legújabb a sági ügy, (Dunántul) mely Trefort miniszterf. é. 1908. sz. intézményével döntetett el. Ságonyan is két evangélikus és egy izraelita, kik róm. katolikuskoktól földbirtokot vásároltak, a róm. kath. iskolaszék által felsűlűltattak, hogy birtokuk után a papi és kántori illetményeket fizessék. Vonakodásukra a csepregi szolgabírónál bepereltettek. Chapó Gyula szolgabíró magát a per elbírálására illetéktelennek mon-dotta, s csak az alispán követelésére vette fel az ügyet s a felperes iskolaszéket keresetével elűtötte. Ez az alispánhoz felebbezett, s úgy az alispán, mint a köz igazgatási bizottság az alpereseket elmarasztalta. Bodnár Géza bizottsági tag ezen ítélet ellen a belügyminiszterhez felebbezett s Trefort miniszter a belügyminiszter képviselőtében a két utolsó határozatot feloldotta és a szolgabíróét helyben hagyta a következő indokolással: „tekintve, hogy a szóban forgó járandóságoknak személyes vagy birtokkal járó jogi természetűk a bemutatott iratok szerint jogérvényesen meg uem alapíthatatott, a követelés jogalapja tehát kétséges, mert míg a panaszlok az egyházlátogatási okmány tartalmára, melyet azonban be nem mutattak, addig a panaszlottak az 1790. 26. t. cz. 6. §-a rendelkezésére és a bemutatott községi bizonyítványra mely szerint protestánsok az általuk bármí uton és módon szerzett vagyon után a róm. kath. pap és tanítónak Ságonyban semmiféle fizetés nem tettek — hivatkozniak; s így teljes bizonyíték hiányában a hivatkozott alispáni határozat azon indokolása, mintha a szóban forgó tartozások birtokkal járók lennének új kötelezettség megállapítására semmi jogalappal nem bírhat, a folyamodók felűlvizagálati kérelmének helyt adván, az azok ellen folyamatba tett eljárás hatályon kívül helyezése mellett a sági róm. kath. iskolaszéket a nevezett evangélikus s illetőleg izraelita hitfelekezeti lakosok ellen támasztott követelésével az illetékes bírósághoz utasítandónak találtam.

Eddig a miniszteri intézmények.

Hogy melyik jár a sok közül közelebb az igazsághoz, arra minden alkotmányos érzelmű honpolgár akként felel, hogy bizonyosan az, mely az országos törvényekkel jobban megegyez; mert hogy a miniszter ur nem csatlakoztatlan, azt talán a berinkei plébános ur sem vonandja kétségbe.

Ezek után talán nem is igen tisztességes dolog az ellenkező eredményt minden uton módon forcírozni, már azért sem, mert még 1647-ben elvűl kimondatott,

titolta, azt azonban nem lehetett feleltetni, hogy családja őt e tekintetben követte, mert sem az udvari előzetességeiben és az otthoni szives látásban pártját ritkító háziasszony, sem hon levő két virgocz leánygyermekük nem beszélt magyarul, két nagyobb gyermekük pedig Hollandiában van nevelésen.

A fogadtatás rövid szertartása, a kedélyes beszélgetés közt lefolyt vacsora után a küldötség tagjai a pazar — de nem fényűzésre czélzó, kényelemmel berendezett vendégszobákba távoztak éji nyugalomra.

Augusztus 31-én a hajnal derültén aranyozta meg a Salgó ormát. A küldötség a házigazdával egyetértve akként állapította meg a sorrendet, hogy délig a faluban levő belső gazdaságot, épületeket, gépeket, keret stb. veszi szemle alá, ebéd után pedig búcsút véve a medveg pusztai gazdaságot tekintik meg, a folytatja — most már a házi gazdával együtt, útját Ajnácskőre.

Mielőtt a részletekre tért volna a küldötség, általában tudomást szerzett arról, hogy a birtok 4000 hold területű, melyből 900 hold szántóföld, 300 hold rét, melynek tetemes részét már a jelenlegi tulajdonos mesterségesen alakította rőtű. Van a gazdaságban 900 drb. kétnyiretű birka, 20 pár ökör, 12 ló, 74 sertés, teheneket csak házi szükségletre tart a tulajdonos, mivel a hollandi tehenészet gazdasága körébe haszonnal nem illeszthető.

A gazdasági eljárás fő jellemzőit maga a tulajdonos adta meg, kijelentvén, hogy ha annak folytatásában kézi erőre volna szükség, már rég ott kellett volna hagynia a birtokot, s valóban lépten nyomon, minden épületnél a czélszerű, gyors és lehetőleg ócsa munkának megfelelő gépekkel és gépszerű eszközökkel találkozunk a szemlélő, miként ez a küldötség körútjának részletes leírásából kitűnni fog. (Folyt. köv.)

H i r o k .

Személyi hír. Steiner József belügyminiszteri osztálytanácsos ur, ez évben is meglátogatta szülővárosát, B-Gyarmatot, melyhez annyi édes emlék köti. Steiner ur szept. 6-án érkezett B-Gyarmatra, — a Karlik János ur vendége volt, ki ma nap tisztelőtőre nagy ebédet és délután kirándulást rendezett a regényes fekvésű szálló-pavillonba. — Az ebédet és a kirándulást Steiner József urnak több barátja és ismerőse vett részt. — Este meglátogatta a mükedvelői színielőadást — Steiner ur 6-án d. e. többrendbeli látogatást tett városunkban. Mevlátogatta Harmos Hábor főjegyző urat is, ki is a látogatást d. u. visszaadta. — B-Gyarmatról szept. 8-án Várhóra rándult, hol Szabó János ur házának a legzibesebben látott vendége volt. Innen még az nap Losoncra, — a Losonczról B. pestre utazott.

Hymen. Horváth Béla Hontmegye közbecsülésben álló fiatal derék központi szolgabírája e napokban jegyezte el az ideális szépségű Nikora Róza kisaszonnyt Budapesten. — Sommer Károly városunk egyik fűszerkereskedője szeptember hó 6-án tartotta esküvőjét Reinhardt Irma kisaszonnyal, úrbai dr. md. Reinhardt N. János művelt és szeretetreméltó leányával Bécsben.

Pánzián lapok Hontmegye főispánját, br. Majthényi László urat „bonti Bismarck”-nak nevezik.

A herceggprimás óceánutájának intézkedése folytán Szondy György szobra Kis György kép faragó műintézetében már elkészült a Drégely Palánkra érkezett. — A szobor Hunyadi Jánosra emlékeztet, egyik kezében kivont kardot tart. Minthogy az átellenes szobor (Várdai ersék) elmarad, a herceggprimás egy másik megfelelő történeti alakot fog a Szondi kápolnában elhelyeztetni.

Munkácsy és neje a fülek és losonci vasúti állomásoknál, melyek mellett szentkereszt útjában áthaladt, — nagy ovációkban részesült Füleken Jürg József állomásfőnök, Losonczon Buehak Ádám, majd Munkácsy nejehez francia nyelven Gresics Miksa főgámsz igazgató mondott üdvözlő beszédeket. Munkácsy és neje meghatottan fogadták ezen igazán lapintatos megemlékezést, melyben meggyőző két városban részesültek.

Az ipartestület Losonczon (egy nappal később, mint B-Gyarmaton) szept. 8-án megalakult Pokorny Gusztáv polgármester ur elnöklése alatt.

Hiba igazítás. Mikor azt közöltük, hogy Fáy Árpád ur gazdasági előadóvá nevezett ki, véletlenségből kihagytuk e szót: „L o k k s z o n t”. — Baintner Ottó ur helyébe. — Egyébiránt ezt a hibagyat senki sem magyarázhatja félre, mert tudatévő dolog, hogy Baintner Ottó ur a gazdasági előadó tisztségről azért közönlte le, hogy a megyei pénztárnoki bekrus teendőkhöz annál lelkiismeretesebben felel becsen meg.

Komjáthy Jenő a B. gyarmati államilag megilyezt polgári iskola egyik tanítója és Márkus Gizella, u. e. iskola egyik tanítónője, ezen állásaikban a nem. m. kir. vallás és közokt. miniszterium által véglegesítették.

A közönségi költségvetések heterojenitásának határideje aug. hó végével lejár. — Sok költségvetés

még most sem lett beterjesztve. Igaz, hogy az új alispáni rendelet szerint a költségvetések felszerelése nagy munkát igényel, de szükségének találjuk a jegyző és körjegyző urakat jóakarattal figyelmeztetni arra, hogy a költségvetéseket összesen beterjesztani, mert az alispán roppant nagy szigerral fog eljárni a mulasztók ellen.

Halálozás. Jakaboy Antal b. gyarmati kereskedő szept. hó 7-én 60 éves korában hosszas szenvedés után véglegyesülésben elhalálozott.

Baleset. B-Gyarmaton Manossy Atajos építész ur kocsiát a hámiba fogott ló szept. 7-én este 7 órakor úgy mellbe rugta, hogy a szerencsétlen kocsi 5 negyed óra múlva nagy kirok közt kiadta lelkét.

Mükedvelői előadás. B-Gyarmaton a mükedvelői társulat tagjai igen sikerült színielőadást tartottak szept. 7-én az új díszletekkel berendezett nyári színpadon, mely ez alkalommal zafolóság megtelt gyarmati és vidéki közönséggel. — Az első darab volt: „A m a r q u i s n é a r o z k é p e i”. Feullet Oktávótól. A darab eszméje egyszerű ugyan, de a lélektani motívumok oly nehezre teszik az előadást, hogy annak sikerült előadása csak művészekről várható lett volna. Azonban a nehéz feladatot varakozáson felül megoldották. Szerémi Margit kisaszonny, ki az özeveg de Pons grófnét hájos alakjával és kedves előadásával — egészen hűn személyesítette; — továbbá Kubányi Margit kisaszonny, ki Lisette szerepét tapavibart költőleg játszotta el. — Nosan grófot Pethes Béla ur, Lude marquis-t pedig dr. Hermaun Károly ur — egészen kifogástalanul, sőt művészi felfogással adták — Hájos Jenő ur az inas szerepben, Luby Károly ur pedig a kapus szerepben többször megnevezték a közönséget. — Sokkal hálásabb volt a „P h r o n o l o g” előadása, melyben a cimuszerep Szerémi Zoltán urra bízott. — Szerémi Zoltán ur első kísérlete bémulatra gerjesztett mindenkit. Játéka telosságos művészies játék volt, melyből határozott tehetség sugárzott ki. — E tehetség az eredeti comicumban nyilvánul. Gratulálunk neki és óhajjuk, hogy minél több ily jó estét szerezzen a közönségnek a színpadon. Felünt továbbá Pothea Ilonka és Haker Margit kisaszonnyok — jó és magyaros folyékony és szabatos előadása, — továbbá Chikán Mihályné urbölgy, Koczaurok Mariska és Eugenia, Elfer Ilon a rövid szerepekben tanusított eleganciája valamint Lóvay Berta kisaszonnyak — ki az öreg nevelőnél hűdélatlan szerepét játszotta, — színpadi otthonossága és ügyes előadása. Baintner Arnold, Lengyel Sándor, Dr. Biró Károly, Darvay Ármán és Hoppner Gyula urak szerepeiket kifogás nélkül töltötték be. — A sikerült előadást a megyeház kiástermében táncmulatság követte, melyen distinguált közönség vett részt.

A helyb. mükedvelői társulat ma szept. hó 14-én d. u. 2 órakor a polgári iskola nagytermében tartja a lelkölő közgyűlést, melyen a tervezett alapszabályok is bemutattatni fognak.

Köszönet nyilvánítás. Alulírott, gyermekeivel együtt a legmélyebb köszönetet és forró háláját fejezi ki a helybeli kereskedő testület tagjainak és mindazoknak, kik fia: Jakaboy Antalnak szept. hó 10-én véghement temetésén megjelentek a ezen részvétellel az anyai és testvéri mély fájdalomt enyhítették. Kelt B-Gyarmaton, 1884 szept. 12-én Özv. Jakaboy Józsefne.

Emléket Imádnak! Már közel egy évtelész, hogy a feltámadás reményében örök álmát aluszassa B-Gyarmat városának volt jeles papja Imády Károly, ki nemcsak a városnak, hanem az egész megyének ki való nevezetességgé egyénisége volt, 44 évig lévén B-Gyarmat városának próháosa. A tosztok nagy mesterét, a barátságos vendégszerető házigazdát mindenki tisztelte, becsülte. Kit életében tiszteltünk, megérdemli, hogy holta után is kegyeletünk tárgya legyen. Emeljük Imádnak közös adakozásból díszes síremléket. Adományokat e czélra elfogad a Nógrádi Lapok szerkesztősége. Már eddig adakoztak: A „Nógrádi Lapok” szerkesztősége 2 frt. Simko Frigyes 2 frt. Farkas Ferencz, Nédics János, Kövy Tivadar, Domján Pál, Baintner Ottó, Baintner Arnold, Sipler Vilmos, Dr. Melicher Ferencz, Markovics Ödön, Havas Gyula, id. Fölkel Károly, ifj. Fölkel Károly, Klein János, 1-1 frtot. Az elhunytak örököse 30 frtot, összesen 47 forint.

Az ipar testület megalakulása B-Gyarmaton. B-Gyarmatnak szept. 7-én nagy napja volt. Ekkor alakult meg az ipartestület, melyet az 1884. 17. t. cz. emlekező hatósági jogkörrel ruház föl oly czélból, hogy az iparosok viszonyait fejlessze és érdekeit előmozdítsa. A gyűlésen az összeirt képesített és nem képesített 228 iparos közül 130 iparos jelenlt meg a városház nagytermében, hol az értekezlet Szerényi Gábor fő szolgabíró lelkes és buzdiú bevezdéllel nyitotta meg. A törvény 122. §-a szerint ipartestület oly helyen alakítható, hol 100 nál több iparos létezik, a megalakul a testület akkor, ha az ott létező iparosok kétharmada az ipartestület megalakítását kívánja. Mintán constatatott az, hogy a képesített 180 iparos közül az e czélból kiállított aláírás ívet 141 aláírta, a így kivánt kétharmadrésznél 24 ol több iparos óhajta a megalakulást; a főszolgabíró határozatilag kimondta azt, hogy B-Gyarmaton az ipar testület megalakult. A régi czébrendszerhez és az eredeti státumokhoz ragaszkodva a cimzadiak eleinte vonakodtak az aláírásról, de bővebb felvilágosítás után belátták azt, hogy a törvény előtt, mely az ő javokat csak úgy fogja előmozdítni, mint a többi iparost, meghajolni kell. A cimzadiak is aláírták az ívet s így mondható, hogy B-Gyarmaton az ipartestület egy akarattal létesítette. Ezután az értekezlet jegyzője: ifj. Soltz Lajos ur felolvasta az alapszabályokat, melyek csakély módosításokkal elfogadtattak a elősorban az iparkamarához, onnan a belügyminiszteriumhoz majd az ipar és keresk. miniszteriumhoz terjesztetnek fel. Azt lehet mondani, hogy B-Gyarmaton alakult meg leg hamarabb az ipartestület, melynek áldásdús működéséhez szívünköl minden jól kívánságunk. Az alapszabályok megerősítése után az ipartestületi előjáróság és tisztikar nyomban meg fog választani, hogy a testület már okt. 1-én működését megkezdhesse.

A képesítéshez kötött mesterségek A kereskedelmi miniszterium felszólította a kereskedelmi és iparkamarákat, valamint az országos iparegyesületet, hogy terjesszék elő javaslataikat az iránt, mely mesterségeket tartják az új ipartörvény tekintetbevételével képesítéshez kötendőeknek. Ezen felszólításnak a kamarák eleget tettek és említésre méltó, hogy egyes mesterségek, melynek pl. a lovakos, doboz, enyftőző, hurok, kertész, stb. mesterségek iránt csak egy két kamara követeli a képesítéshez kötést. Egészben a következő mesterségek jelöltettek meg több kereskedő kamara által olyanok gyaúnt, melyeknek gyakorlása a képesítéshez kötendőnek tartják: Ács, arany-éztűsműves és ékszerész, arany-, ezüst és fémverő, asztalos, bádgos, bockoros, bogárnár, borbély, fodrász és parókakészítő, bőrdíjós, csapó és gubás, csatos, cserépes palafedő, cizmadia, csontmetező, cimfestő, cipész, csutorás, cukrász, diszműarú készítő, dobozkészítő, enyftőző, építész, esztergályos, faragó, faszerszámkésztő, fazekas, fegyverkovács, fohéritő, fémnyomó, fémöntő, fényképész, festő (carton, kék, ruha, selyem, szoba és porcelán festő) fésűs, gépészalkatos, gépműves, gonbkötő, hangzerkésztő, harangöntő, harsanya szövő, herceg, ruhakészítő, írás, kádár, kályhás, kalapos, kap készítő, kaptafavágó, kardkésztő, kárpitos, kefekötő, keményesprő, kerékgyártó, kőses, keztűs és sérvkötő, kocsigyártó, kocsi-fényező, képkerekészítő, kordvanyos és szattyános, kosárfonó, kovács, kőfaragó, kőműves, kő és könyvnyomdász, könyvkötő, közörső köteles, kötő szövő, kövesző, kúntester, lakatos, lánc-kovács, látározész, legyerőkészítő, lemozoló, (arany és ezüst), mázó és fényező, mérlegkésztő, mészáros mészkalácsos, moloár, műszerész, művakoló, nap és esernyőkészítő, nyerges, órás, ostorkészítő, öntő, paplan, paszmángos, pipaégető, és pipakupakoló, pokróczszövő, posztós, puskműves, reszelővágó, rézmetsző, rozöntő és bronzműves, sapkakészítő, sarkantyú készítő, sűrfőző, sültő, szabó, (férfi, nő), szalmakészítő, szalmakalapos, szappanos és gyertyamártó, szorkovács, szijgyártó, színekötő és rostás, szobrász, szűs, szűreszabó, talakos, tájtek és pipafaragó takács, timár, tűmves, tüvege, varga, vállfűzőkészítő, véonók, viaszöntő.

Szerkesztői üzenetek.

Sántha Mihály úrnak. Lapunk jövő számában okvetlenül jónni fog. Örülünk azon, hogy a tárgy másoldal 1 is meg van világítva

Felelős szerkesztő:

Horváth Danó.

Különösen figyelemre méltó a hírneves Dr. FORTI-féle

SEB-TAPASZ,

mely rendkívüli gyógyereje, orvosló, erősítő és fájdalomcsillapító hatása leggyorsabb, leghíztosabb s egyszerűsége gyökeres gyógyulást okoznak különösen bajokban. Ily bajok a torokgyulladás, legesőhurut, borkébsarnaság, hártás gyík (Croup, angina), mindennemű megsebesések, harapás, szúras, vágás vagy égés által támadható sebek, megforrázások, darázs- vagy méhcsúszások, konok fekélyek, zúzások (contusio), meglepő gyors fájdalomcsillapítás — rögzített daganatok, gümők, tályogok, pokolvar (carbunkulus pustula maligna), megkeményedések, gonyedések, vérke-lések, minden mirigybetegségek, górcsúcsok, górcsúcsok, fagydgagat, ujjferez, körömméreg, valhuu, tagszivacs, csontszé, kiterjedt és megáradások, helyi esz; továbbá a szülés utáni lábfeláradások és sebek, fájós fekélyzet, vagy vagy már gennyes női mell. Sok nő már csirában volt emoraktól, a különben elkerülhetlen életveszélyes sebszt műtét nélkülözéssel — egyedül ezen jeles sebtaasz használata által menekült meg.

Végre a testbe teljesen beemélyedt bármennyű szálka vagy darázs és méh fulánkja, csupán ezen tapasz rövid idejű használata folytán annyira eltűnik, hogy aztán a testből különösképen szabadkézzel sebszt műtét és fájdalom nélkül könnyen eltávolítható, mire a seb begyógyulása nem sokára bekövetkezik. Ezen megbecsülhetlen gyógy-szer, melynek jelesége leghitelesebb egyének számos és különös kívánságra bármikor felmutatható bizonyítványai által már régen a legfényesebben elismertett, rendkívüli és a legkülönneműbb esetekben megpróbált hatásánál és feltűnő sikeres eredményeivel fogva, melyek használata által meg elavult bajokban is előretnek, jól megállapított és elterjedt hírté kétségbevonhatatlanul igazolja.

Legkisebb csomag ára 35 kr., nagyobb csomag 50 kr. legnagyobb csomag 1 frt használati utasítással együtt, postán 20 kr. több. Egy forintnyi csomagnál kisebb szállítvány nem teljesíttetik.

Központi küldeményező raktár Pesten Török József gyógyszerész urnál, király-utca 12-ik szám alatt. Továbbá kapható B-Gyarmaton Havas Gyula és Herpey Károly, Losonczon Kirchner D. és Pilchta L. gyógyszerészek urnaknál.

A t. cz. gyógyszerész urak, kik raktárt elvállalni hajlandók leandének, felszólítatnak, miszerint részbeni ajánlataikat ezen gyógyszer készítőjéhez FORTI LÁSZLO-hoz czímelve: (Budapest, 1-6 ker. vár Nádor-utca 3 sz.) beküldeni szíveskedjenek, ki megrendeléseket is pontosan teljesít.

Videki bármennyű levelek általi megrendések az árnak kasspénzbeli beküldése vagy postai utalvány vagy utánvét mellett tüstént és legpontosabban teljesíttetnek.